

Synliggör barnets bästa i utredningar och beslut - exempel

På en utbildningsförvaltning fick man i uppdrag från den politiska nämnden att utreda ett förslag om utökad timplan för årskurs sex. Detta skulle genomföras på prov, och i syfte att förbättra elevernas resultat i svenska och matematik. Förvaltningens uppdrag var att utreda om förslaget skulle kunna leda till förbättrade skolresultat i dessa ämnen och ge förslag på hur projektet skulle kunna genomföras praktiskt. Utredningen skulle också innehålla en prövning av barnets bästa. (Observera att exemplet är fiktivt).

Prövning av barnets bästa

Delmoment	Exempel på resonemang
<p>1. Formulera en avgränsad fråga med fokus på barnets bästa.</p> <p>Om en utökad analys ska göras bör det framgå i frågeställningen:</p>	<ul style="list-style-type: none">• Är en utökad timplan för årskurs sex, förenlig med begreppet barnets bästa? Är det bra för alla barn?• Vilka aspekter bör vid ett genomförande av förslaget särskilt beaktas för att säkerställa samtliga barns bästa med utgångspunkt i barnkonventionens rättigheter?• Analysera de ekonomiska konsekvenserna för en utökad timplan samt övriga konsekvenser som kan vara aktuella. Gör en samlad bedömning av hur barnets bästa kan beaktas.
<p>2. Initiera samverkan med berörda parter</p>	<p>Barn med särskilda behov är ett område där särskild sakkunskap kan komma att krävas. Samverkan med fritidshemmet osv kan också vara aktuellt. Det är bra att eventuell samverkan påbörjas tidigt, kanske redan som en del i att formulera frågeställningen.</p>

<p>3. Bedöm vilket underlag som är relevant att utgå ifrån, och beskriv detta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artiklarna 2, 3 6 och 12 • Forskning • Lagstiftning, övriga direktiv • Barnets egna åsikter. 	<p>Är en förändring av timplanen förenlig med till exempel skollagens 7 kap 17 § om deltagande i utbildning? Finns det forskning som berör hur skoldagens längd kan påverka inlärningsmöjligheterna? Kan barn med olika förutsättningar påverkas på olika sätt av förslaget? Finns grupper av barn som är särskilt utsatta? (Artikel 2) Finns rättigheter i konventionen som påverkas, till exempel rätten till lek, vila och fritid? (Artikel 31) Rätten till bästa möjliga utveckling?(Artikel 6) Hur tänker barnen om förlängda skoldagar? (Artikel 12) Och så vidare.</p>
<p>4. Väg dessa faktorer mot varandra</p>	<p>Forskning visar att mer tid i skolan kan leda till förbättrade resultat. Att klara av skolan är så viktigt att åtgärder för att nå detta måste prioriteras. Det är något som kan anses stärka barnets bästa. Men barnets bästa måste förstås i vidare bemärkelse, eftersom det finns många olika aspekter som bidrar till barnets utveckling i enlighet med artikel 6. En möjlig risk som identifierats är att barnens fritid och tid för lek minskar, något som även barnen själva ger uttryck för. Vi vet också genom statistik att barn känner allt större oro och stress över skolarbetet. Trots övervägande fördelar med förslaget finns alltså risker ur ett rättighetsperspektiv. För att barnets bästa ska anses prioriterat bör förslaget kompletteras med ett krav på att hemläxor ska göras under den utökade tiden i skolan. Ett sådant förslag skulle också kunna bidra till en ökad jämlikhet då vissa barn har svårt att få hjälp hemma med läxarbete.</p> <p>Likaså finns utmaningar med förslaget för vissa grupper av barn. Till exempel barn som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och utmaningar med bland annat koncentration. För den gruppen av barn finns en risk att förslaget får motsatt effekt. Att genomföra ett generellt förslag som försämrar för en grupp barn som redan har stora utmaningar är inte förenligt med ett rättighetsperspektiv eller artikel 2 om ickediskriminering. Förslaget förutsätter att anpassningar</p>

	<p>genomförs, till exempel möjlighet till fler kortare pauser, och arbete i en lugn miljö utanför klassrummet. Hur dessa barn påverkats av förslaget bör särskilt belysas vid en utvärdering av projektet.</p> <p>Och så vidare...</p>
<p>5. Formulera en slutsats – vad bedöms vara barnets bästa?</p>	<p>Förslaget om utökad timplan anses gå i linje med barnets bästa. Forskning visar relativt entydigt att mer undervisningstid skapar bättre resultat. Att barnen klara sin skolgång är mycket viktigt för barnets fortsatta liv och utveckling. Men för att garantera barnets bästa och de risker som identifierats ur ett rättighetsperspektiv krävs dock att vissa anpassningar genomförs.</p> <p>Förslaget tillstyrkes, och följande tillägg föreslås:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hemläxor genomförs under skoltid • Särskilda anpassningar för barn med särskilda behov genomförs • Konsekvenserna för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska särskilt belysas vid en uppföljning. • Och så vidare...

Utökad prövning av barnets bästa

Delmoment	Exempel på resonemang
<p>Beskriv vilka övriga intressen som bör beaktas i ärendet</p>	<p>Ökade kostnader och förändrade arbetstider för personal är intressen som i det här fallet kan konkurrera med barnets bästa. Beskriv konsekvenserna på dessa punkter. (I större utredningar kan sådana aspekter ha utretts och prövas i separat utredningar).</p>
<p>Väg dessa övriga intressen mot barnets bästa</p>	<p>Lyft upp de argument som talar för respektive emot de olika intressen som finns. Kanske finns det inte utrymme inom den lagstadgade arbetstiden för förändringar? Kanske innebär de</p>

	<p>ökade kostnaderna att resurser tas från andra satsningar i skolan o s v. Finns möjliga lösningar på dessa utmaningar?</p>
<p>Förslag till beslut</p>	<p>Alternativ 1: Konsekvenserna för barn har vid en prövning bedömts som övervägande positiva. Vid en sammanvägning av andra intressen görs bedömningen att det är en rimlig kostnadsökning i förhållande till de positiva konsekvenser som förslaget innebär för berörda barn. Samma bedömning görs vad gäller pedagogernas arbetstider. Förslaget om utökad timplan bifalles med de tillägg som beskrivits tidigare.</p> <p>Alternativ 2: De stora kostnaderna för förslaget, samt den utmaning som finns vad gäller tillgång till personal, gör att förslaget i sin nuvarande form avstyrkes. Utmaningar när det gäller resultaten i svenska och matematik kvarstår dock och behöver lösas på annat sätt, se kompensande åtgärder.</p>
<p>Kompenserande åtgärder (som en del av förslag till beslut, alternativ 2 ovan).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utökad läxhjälp med fokus på matematik och svenska, påbörjas omgående. • Frågan utreds ytterligare för att mer långsiktiga förändringar ska kunna genomföras.